

MAGYARI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Törv. lajstromszám:
Trüb. Bihor III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr Gyáriás Elemér

Ófelsége születésnapjának megünneplése

Családi ünnep a sinaiai királyi kastélyban. — Állami ünnep és diszcsepatok felvonulása a fővárosban. Jonescu Sisești földművelésügyi miniszter rádióbeszéde

Bucuresti. Saját tud. Ófelsége II. Károly király születésnapját a gyászra való tekintettel, a szokottnál szűkebb keretek között ünnepezték meg vasárnap. Már szombaton este Sinaia-é érkezett Hohenzollern Frigyes főherceg, a király unokatestvére, vasárnap pedig Elisabeta volt királyné és Ileana főhercegnő, férjével és gyermekeivel, hogy a királynak jó kívánataikat fejezzék ki. Ugyanezal vasárnap reggel érkezett Sinaia-é külön autómotorral Miron Cristea patriarcha-miniszterelnök.

Dél előtt fél tizenkettőkor a sinaiai kolostor udvarán ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen az udvar részéről Urdareanu miniszter, továbbá katonai és polgári előkelőségek vettek

részt. Istentisztelet után a Peles-kastély előcsarnokában Ernest Urdareanu, a királyi-ház minisztere a királyi-ház nevében, Miron Cristea miniszterelnök pedig a kormány nevében köszöntötte fel az uralkodót. Fél kettőkor kezdődött az intim ebéd, amelyen a király, Mihály nagyvajda, Elisabeta volt királyné, Ileana hercegnő, Habsburg Antal főherceg, Hohenzollern Frigyes herceg és Miron Cristea patriarcha-miniszterelnök vettek részt.

Bucurestiben a patriarchán volt istentisztelet, amelyen résztvettek a kormány tagjai és a hatóságok képviselői. A kivényelt diszcsepatok elvonulását Ciuperca tábornok hadügyminiszter és Argeseanu tábornok fogadták.

A román királyság történetének harmadik korszaka

Este 10 órakor Jonescu Sisești földművelésügyi miniszter előadást tartott a rádióban, amelyben rámutatott II. Károly király szerepének nagy történelmi jelentőségére és arra a szerencsés sorsszerűsége, hogy a román nép a legszükségesebb pillanatban találta meg Ófelsége személyében boldogulásának előmozdítóját.

— Egy erőteljes államnak három, a történelem tanúsága által igazolt alapelvekre kell épülnie. Ezek az alapelvek: a tekintély, a rangfokozat és a fegyelem. Soha a román nép nem érezte jobban ezeknek az elveknek az értékét, mint a várakozásnak abban a fájdalmas korszakában, amely az 1930. évvel zárult. A legfőbb tekintély megoszlott, a hierarchiát megbénította a politikusok becsvágya és a fegyelem

meggyengült az egész állami gépezetben. És mind e belső bajokhoz hozzáadottak olyan bajok, amelyek forrásai kivülestek határainkon: a világgazdasági válság, amelynek a hatásai annyira próbára tették országunkat.

— Mindenki megmentőnek várta a román korona jogszertint hordozóját; a román népek vezér, a hadseregnek parancsnok kellett — és ekkor megtörtént a trónralépés. Ezzel megnyílt a harmadik korszak a román királyság történetében. Az első volt I. Károly királyé, az alapító, második Ferdinándé, az egyesítő, a harmadik pedig II. Károlyé, a megerősítő.

Jonescu-Sisești ezután részletesen méltatta az országmegerősítő munkát, amelyet Ófelsége végzett az állami élet minden terén.

A cseh minisztertanács egyes államfői jogokkal ruházta föl Sirovy tábornok miniszterelnököt

A cseh kormány két tagja lemondott. — Chwalkovszky külügyminiszter beszámolója németországi útjáról. — Az új cseh külpolitika keresi a németekkel való barátságot

Prágából jelentik: Sirovy tábornokot miniszterelnökségi minőségében a köztársasági elnök következő jogaival ruházták fel: Aláírhatja mindazokat a nemzetközi szer-

ződéseket, törvényeket és rendelkezéseket, amelyek érvényesítéséhez az elnök aláírására van szükség.

Képviseli az államot személyében külföldön és belföldön és a hadsereg legfőbb parancsnoka.

Prágából jelentik: A kormány elfogadta Páinor igazságügyminiszter és Párkány dr törvényegyszerűsítési és közigazgatás-átstrukturáló miniszter lemondását. A két miniszter egészségi okokból mondott le tárcájáról. A kormány Feuerabend földművelésügyi minisztert megbízta a két megüresedett minisztérium vezetésével.

Négy cseh miniszter megy szaktanácskozásokra Berlinbe

Chwalkovszky külügyminiszternek Németországból való visszatérése után szombaton késő este minisztertanács volt, amelyen a külügyminiszter jelentést tett németországi megbeszéléseiről. A héten az egyes szakbizottságok folytatnak tanácskozást Berlinben. A minisztertanács ezekre a tanácskozásokra Kalfus pénzügyminisztert, Karvas kereskedelmi és iparügyi minisztert, Feuerabend földművelésügyi minisztert és Vavrecska minisztert küldte ki.

Prágából jelentik: Chwalkovszky cseh külügyminiszter vasárnap felkereste Hentze német ügyvivőt.

Német érdekeltség veszi át a csehországi Skoda-művek francia részvénytőmegét

Párizsból jelentik: Az Ordre jelentése szerint a Schneider-Creusot vállalat, mely a Skoda-művek részvényeinek 36 százalékát tartja birtokában, elhatározta, hogy részvényeit eladja az esseni Krupp-műveknek.

Kiutasítják Cseh-Szlovákiából a külföldieket

Prágából jelentik: A lapok jelentése szerint legközelebb összeírják a köztársaság területén tartózkodó külföldieket és új nyilvántartásba veszik őket. Tekintve, hogy a csökkenő területű Csehszlovákiának igen nagyszámú menekült-ről kell gondoskodnia, akik saját állampolgárai, tervbevétték a külföldiek munkaengedélyeinek felülvizsgálását és rövidesen kiutasítják azokat, akiknek nincs munkaengedélyük, vagy nem tudják igazolni, hogy miből tartják fenn magukat.

Keveslik a negyvenöt-milliárd cseh korona összegű angol kölcsönt

Prágából jelentik: A sajtó egyrésze kevesli a Csehország számára kilátásba helyezett harmincmillió fontos angol kölcsönt. Hangoztatják, hogy ez az összeg 45 milliárd csehekronának felel meg, már pedig egyedül a mozgósítás 10 milliárd koronába került Csehszlovákiának!

A prágai kormány figyelmeztetése a cseh kommunisták elhatározottak, hogy pártukat feloszlatták

Varsóból jelentik: A lengyel távirati iroda prágai jelentése szerint a cseh kormány ajánlotta a kommunista párt vezetőségének, hogy oszlassa fel a pártot. A pártvezetőség 24 órai haladékot kért, azután elhatározta, hogy feloszlatta a pártot. Egyben utasította tagjait, hogy lépjenek más pártok kötelekeibe. A párt levéltárát állítólag már Ungvárra szállították.

nagyarlakta területein vasárnap délutántól dve ostromállapotot léptettek életbe

—gi határon újabb cseh csapatokat vontak össze

Pozsonyból jelentik: A pozsonyi országos elnök az ottani és a kassai főállamügyésszel egyetértésben a pozsonyi, nagyszombati, duna-szerdaelyi, lévai, losonci, füleki, rozsnói, kassai és komáromi járásokban elrendelte az ostromállapotot. A rendelet vasárnap délután 5 órakor lépett életbe.

Mátészalkáról jelentik: A beregi határon a csehek újabb csapatokat vontak össze. A határ megerősítése szakadatlanul tart. Noha a határzár igen szigorú, minduntalan érkeznek ruszin és magyar menekültek Magyarországra és elmondják, hogy a cseh csendőrök házkutatás örvé alatt feldúlják otthonaikat és elvisznek mindent, ami a kezükbe akad. A lakosság szabadcsapatokba verődve fejt ki ellenállást a brutalitással és rekvizitációkkal szemben. A fegyveres összetűzések napirenden vannak és nem egyszer fordul elő, hogy a felkelők a csendőröket lefegyverzik. Ruszinszko területén a kommunista elemek fegyverrel való ellátása

állandóan folyik. A határővezetben szolgálatra kivezényelt ruszin katonákat fák tetejéről, padlások ablakaiból és bokrok rejtekéből kommunista megbízottak ellenőrzik, és ha a legesekélyebb szabálytalanságot észlelik, a katona élelmét egy napra megvonják.

Pozsonyi jelentés szerint szlovák körökben hangoztatják, hogy a szlovák köznép hangulata csehellenes. A lakosság egyrésze a független Szlovákia híve, míg a másik része, főként az idősebb nemzedék, a Magyarországgal való kapcsolatot hívének vallja magát.

A lengyel konzul konfliktusa Ruszinszkoiban

Ungvárról jelentik: Egy csendőrőrszem feltartóztatta a lengyel konzul gépkocsiját. Az ungvári lengyel konzul erőlesen tiltakozott a ruszinszko kormányzóságon a feltartóztatás miatt.

Szlovák elégedetlenség a Tiso kormányával

Kassán a Tiso beszéde alatt Tuka és Sidor mellett tüntettek

Miskolcra jelentik: Most került nyilvánosságra a menekültek elbeszéléséből, hogy a szlovák nép körében milyen hatást keltett a Tiso-kormány megalakulása és a csehekkel való összeszövetkezés, vagy amint ők mondják: „becsehelése”. Tudvalevően annakidején az összes felvidéki autonomista pártok közös frontot alakítottak. Csatlakozott ehhez a szlovák néppárt és az Egyesült Magyar Párt is. Ezek a pártok teljes egyetértésben működtek egymással és éppen ezért Tiso és híveinek váratlan elfordulása és a csehekhez való csatlakozása nagy felzúdulást keltett.

Ugyancsak a menekültek elbeszéléséből tűnik ki az is, hogy Tiso minapi kassai beszéde alatt a hallgatóság nagyrésze kormányellenes tüntetésbe tört ki, áruháborúkat szervezett a kormány tagjait és népszavazást követelt. A hallgatóság éltette Tukát és Sidort és követelte az önálló Szlovákiát. A rendőrség sok embert letartóztatott.

A felvidéki magyarság helyzete. Polgárháborús jelenségek

Oroszvárról jelentik: Vasárnap Pozsonyban a Ferenciek templomában tartott nagymisén igen nagy számban jelentek meg a magyarok. Olyan sokan voltak, hogy nem jutottak be

valamennyien a templomba, úgy, hogy a Ferenciek temploma előtti tér tele volt magyarokkal. Misa után az egybegyűlt ajátoskodók a magyar Himnusz énekelték. Ekkor szélsőséges szlovák fiatalok a rendőrség fedezete alatt neki rontottak a templom előtt összegyűlt és a templomból kijövő magyaroknak és sokat súlyosan bántalmaztak. Három súlyos sebesültet kórházba kellett szállítani. Ezek közül kettőnek az állapota életveszélyes.

A magyarság helyzete egyébként Szlovénia szlovákiai részén napról-napra elviselhetlenebb. Ruszinszkoiban pezsgő a helyzet a forradalmi jelenségeken túl a polgárháború felé sodródik. A Felvidéken kidobolták, hogy azokat, akiknél magyar zászlót találnak, felakasztják. A lakosság elkeseredése olyan nagy, hogy a statárium és hadiállapot ellenére nyíltan szembeszáll a katonákkal és csendőrökkel. Ungváron. Munkácsra és több más helyen bezárták a templomot és még vasárnap sem nyitották ki. A hívők erre a templom előtti téren gyűltek össze és letérdelve imádkoztak felszabadulásukért. A cseh katonaság páncélkocsikkal rohant bele a térdeplő tömegbe. Sokan súlyosan megsebesültek. Az egész lakosságot lázadóknak tekintik és nemcsak a férfiakat, hanem az asszonyokat és gyermekeket is százzámra tartóztatják le és zárják be.

Az olasz és lengyel kormányok vasárnap jegyzéket adtak át a cseh kormányának, hogy kielégítőbb ajánlatot tegyen a magyar követelésekre

Párizsból jelentik: A Reggel című budapesti hétfői lap értesülése szerint francia diplomáciai körökben vasárnap az a hír terjedt el, hogy az olasz és lengyel kormányok vasárnap folyamán jegyzéket nyújtottak át a cseh kormánynak, amelyen ellentmondást nem tűrő hangon felhívták arra, hogy vegye fel a Komáromban megszakadt tárgyalásokat a magyar kormánnyal és terjesszen olyan ajánlatot Magyarországra, amely kielégíti a jogos magyar követeléseket és a további magyar tárgyalások alapja lehet.

Párizsban úgy tudják, hogy a tárgyalásokat néhány napon belül Pozsonyban fogják folytatni és ha Róma, meg Varsó várakozása ellenére a cseh kormány ezután is kitarthat az álláspontja mellett, úgy Mussolini nyomban utána Rómába hívja egybe a négy nagyhatalom külügyminisztereinek vagy nagyköveteinek értekezletét, amelyen a Münchenben lefektetett

alapelvek szerint megvonják Magyarországot és Szlovákia új határait

DIPLOMACIAI KESZENLET A MAGYAR, LENGYEL ÉS OLASZ FŐVARSOKBAN.

Budapestről jelentik: Imrédy Béla miniszterelnök egész vasárnap hivatalában volt és több vezető személyiséget fogadott, majd hosz-

Egyháziaknak, művelt világiaknak

A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztő: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

I. kötet:

Bangha Béla S. J. és Borbály István S. J.

Az ősegyház

II. kötet:

Loschert Kázmér

Egyházatyák kora

III. kötet:

Dr. Gálos László

Az egyház és a barbárok

A legnagyobb és legszebb vállalkozása az idei könyvpiacnak: Mindenkinek ismernie kell! — Az egész világ más színben tűnik fel az olvasó előtt, ha megismeri az Egyház történetét. — Válságokon, már-már győzni látszó eretnek-ségeken át: a diadal felé! Ez a most megjelent két kötet és megjelenendő hat kötet mondanivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára füzve 1500 le, kötve 2000 le és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötött könyvek) havi 200 le részletre.

szasan tárgyalta együttesen Kánya külügyminiszterrel és Bethlen István gróffal.

Varsóból jelentik: Hóry András magyar követ vasárnap délelőtt meglátogatta Beck lengyel külügyminisztert. A magyar követ ezután Sembeck külügyi államtitkárral tárgyalta.

Rómából jelentik: Mussolini október 18-án Torinóba akart utazni. Havatalosan közlik, hogy a Duce későbbre halasztotta utazását, mert a nemzetközi helyzet nincs még teljesen tisztázva.

Elkobozták a magyarországi nyilasok vezető lapját

Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró rendeltére a rendőrség lefoglalta és elkobozta a Magyarország című napilapot, a nyilasok vezető lapját. Az intézkedésre a lap vezetői adták okot, mely kimerítette a büntetett feldicsérese és lázítás büntetnének tényálladékát.

A cseh szociáldemokraták elhagyták az internacionálét

Prágából jelentik: A cseh szociáldemokrata párt hétfőre nagygyűlést hívott össze. Ezen elhatározzák, hogy kilépnek a második internacionáléból.

A belgiumi községi választásokon a pártok helyzete nem változott

Brüsszelből jelentik: A vasárnap lezajlott községi választások részleteredményei alapján annyi már megállapítható, hogy a pártok megoszlásában nagyjában nem történt eltolódás. Legtöbb községben ismét a kormánytámogató pártok, a katolikusok, a liberálisok és a szocialisták kapták meg a többséget. Némely községben jó eredményt értek el a rexisták is.

CINEMA CORSO (HEYMAN)

Izgalmas. Sz. rakoztató. Myrna Loy és Warner Baxter nagy filmje a

Végzetes futam

JOE LOUIS-SCHMELLING világbajnoki box-mérkőzése

CINEMA SCALA (KAT. KÖR)

Daniel Darrieux-vel és Adolf Wolhbrückel

PORT-ARTUR

JOE LOUIS-SCHMELLING világbajnoki box-mérkőzés

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentős szorítást a várható időjárás: A szép idő és az éjszakai lehűlés tovább tart. Reggel köd.

Öngyilkosságot követett el a nagy kisajátítási panama egyik főszereplője

Bucuresti. Saját tud. Hancu balti bírót megidézte a bucuresti főügyész, az ismert kisajátítási panama ügyében. Hancu el is utazott, de utközben kivette magát a vonat ajtajából. A kerekék közé zuhant, amelyek kettévágták. Nyomban szörnyethalt. Tettét azért követte el, mert bizonyítékok voltak ellene, hogy ő volt a nagy panama egyik beindítója.

Meghalt az angol dominium-ügyi miniszter

Lábsérülés okozta a halálát

Londomból jelentik: Lord Stanley dominium-ügyi miniszter vasárnap hajnalban 44 éves korában meghalt.

Stanley a nyáron a lábán megsérült, de a sérülésnek nem tulajdonított nagyobb jelentőséget és elindult előzőleg tervbe vett kanadai útjára. Sérülése Kanadában rosszabbodott, úgy hogy lábát gipszbe kellett tenni. Bajának rosszabbodása miatt megrövidítette kanadai tartózkodását és szeptember 25-én visszatért Angliába. Megérkezése után azonnal az egyik londoni kórházba szállították. Ott feküdt azóta, egészen most bekövetkezett haláláig.

Tizezer olasz önkéntes hazahajózott a cadizi kikötőből

Franco tábornok táviratban halálját fejezte ki az Olaszország által nyújtott segítségért

Cadizból jelentik: Négy olasz hajó, a Calabria, Piemonte, Liguria és Sardinia tizezer olasz önkéntessel szombaton délután 5 órakor tervszerűen kikerült a cadizi kikötőből. Három olasz cirkáló, és nyolc torpedóhajó kíséri haza az önkénteseket szállító hajókat. A hajók iránya: Nápoly.

Burgosi jelentés szerint Franco tábornok a következő táviratot intézte Mussolinihez:

— Abban a pillanatban, amikor az olasz önkéntesek egyrésze elhagyja Spanyolországot, ahol a nemzeti ügyet oly hősiességgel és annyi véraláztatással védelmezte az elmúlt két évben, azokban a nagyszerű győzelmekben, amelyek remélni engedjük, hogy rövidesen megszabadítjuk Spanyolországot a kommunista inváziótól, — a nemzeti Spanyolország mélyeségét halálját fejezi ki Olaszországnak azért az erős közreműködésért, hűs önfeláldozásért, amellyel ezek a dicsőségtől övezett önkéntesek elestek a harcban.

Újabb kenyérbombázás Madridra

Párizsból jelentik: Szombaton délután 3 órakor 18 nemzeti spanyol bombavetőrepülőgép 145 ezer kenyeret dobott le Madridra, hogy az éhező lakosságon segítsen.

P. Raoul Pius S. J.:

Papi elmélkedések

Erre a könyvre azt fogja mondani minden pap, ha három oldalt olvasott belőle: **ez nekem való!** — A híres francia páter annyira eltalálta a magyar papi karakter izlését, gondolatkörét, hogy úgy látszik, mintha külön a magyar papságnak írta volna munkáját. Elmélkedései rövidék, élénkek, lendületesek és gyakorlatiasak. Minden elmélkedése alig több másfél oldalnál.

Ara kartonkötésben 216 lei.

Mindig fiatalok...

Vannak hölgyek,
akik éveik dacára,

nem öregszenek

MIÉRT?

Nagyon egyszerű, mert szervezetük jól működik, mert szervezetük nincs megmérgezve. Az állandó ifjúságnak nincs más titka. Hogy az ifjúságot és egészséget megtartsuk ki kell választanunk szervezetünkben a mérgeket és salakokat, abban a mértékben, ahogy képződnek, azaz állandóan, így megakadályozzuk felhalmozódásukat és vérünk megmérgezését. A vér feladata az, hogy eljuttassa az életerőt összes szerveinkhez, azonban ha túl van terhelve mérgező anyagokkal, csak zavarokat és betegségeket okoz.

NE VÁRJON HOLNAPIGI! HA AZ EGÉSZSÉG ÉS IFJUSÁG
ELTÜNT, NAGYON NEHÉZ ISMÉT VISSZAHOZNI

Akadályozza meg szervezete megmérgezését Urodonal használatával, ez a készítmény nagyszerű méregtelenítő szer. E Faivre professzor emlékeztető munkájában kijelenti: „Az Urodonal megvédi az artritikusokat a környező veszedelmektől, biztosítja számukra a rendszeres kiválasztást, enyhíti a megfeszült véredények ellenállását, megszünteti a

reumatikus és ízületi fájdalmakat, megszünteti a lélekezési nehézségeket és a szívnyomást. Megtisztítja a vért szabályozza a belső kiválasztási mirigyek munkáját, visszaadja a test és szellem rugalmasságát, mert a vér ellátást és a vérkeringést könnyebbé és szabályosabbá teszi. Csakis méregtelenítéssel érhetjük el a megifjodást.

URODONAL MÉREGTELENÍTŐ ÉS MERIFJTJA A SZERVEZETET

Chatelain készítmény
Megbízható márka

Kapható gyógyszerárakban
és drogériákban

Kincses történelmi leletre bukkantak Székelyhídon

Zsigmond magyar király és Báthori István idejéből származó arany és ezüst pénz és értékes népművészeti emlékek kerültek napfényre egy házépítésnél

Nagyvárad. Saját tud. Néhány héttel ezelőtt Székelyhídon egy építési munkálatához szükséges ásatásnál az egyik munkás érdekes leletre bukkant. A földbemélyedést lapát cserépedényekbe ütköztött. A munkás kiemelt a földből néhány megrepedt korsót, meg egy pár eléggé épségben maradt agyagedényt. Nem is sejtette, mire bukkant, félredobálta a cserépdarabokat és tovább ásott. Hirtelen azonban pénzdarabok csörrentek az áson. Apró rozsdás pénzecskék. A munkavezető élt a gyanuval, hogy értékesebb leletre akadhattak és kiadta az utasítást, hogy a leletet össze kell gyűjteni. Mikor a környéken az ásatásokat befejezték, az összegyűjtött cserépedényeket és a rozsdás aprópénzt is berakták egy kosárba és behozták Nagyváradra. Itt egyenesen a megyefőnökségre vitték, ahol megmutatták Vasilescu Florescu megyefőnöknek. Florescu Vasile megyefőnök kiadta a rendelkezést a lelet átvizsgálására. Maró folyadékokkal megtisztították a pénzdarabokat a rátapadt sártól és rozsdától. A csillogó ezüstpénzeknek egész garmadája került így elő és csakhamar fölfedeztek közöttük aranypénzeket is.

Florescu megyefőnök tegnap magához kérette az újságírókat és megmutatta nekik a Székelyhídon talált régiségeket. Az edényeknél hozzáértők megállapították már előzőleg, hogy hat-hétszáz évvel ezelőtt készültek, az akkori idők meglepően fejlett háziiparáról tanuskodnak és három réteges égetéssel állították

őket elő. Az ezüst pénzeknek, amelyeknek súlya 2 kilogrammnál több, nagyobbik része 1300—1400-ból való. Mintegy 1800 darab ezüst pénz Zsigmond magyar király arca látható, a felirattal: *Lengyelország és Magyarország királya, Luxemburg hercege.*

Az ezüst érmék nagyobbik hányada tökéletes állapotban van és a legminimálisabb kopás sem látható rajta, tehát valószínűleg alig volt forgalomban. A második része az ezüst pénzeknek 1500 és 1600. évekből való. Igen sok német emlékérem között felfedezhető néhány Báthori István idejéből való pénz, amelyen „Stepha Rex Poloniae 1585.” Az aranypénzen Ulászló király arcképe látható 1512-ből.

A numizmatikai leletről Florescu megyefőnök tegnap jelentést küldött Bucurestibe, a kultuszminisztériumba és azt a javaslatot tette, hogy járuljon hozzá a kulcskormány annak a tervének megvalósításához, hogy a vármegyházán az ezüst- és aranypénzeket üveg-vitrinbe állíthassa ki és ott őrizze azt meg értékes emlékek gyanánt. Természetesen a lelet egész anyagát szakértőkkel még megfelelően osztályoztatni fogják és úgy helyezik majd közszemlére.

Az amerikai Roffo tanár kapja az 1939-es orvosi Nobel-díjat?

A rákkutatás legkitünőbb emberét akarja jutalmazni a tudományos világ

Budapest, október hó.

Ilyenkor, az év végét megelőző napokban indul a tudományos világ propagandája az elkövetkező év Nobel-díjasainak jelölésére. A különböző amerikai és európai országok tudományos testületei bizalmas üléseken határozzák el, hogy tudományágukból kit ajánljának a stockholmi bizottságnak, amely azután a jelölések tárgyában végső fokon dönt.

Bár a tudományos testületek döntéseit a lehető legnagyobb diszkrécióval kezelik, a külföldi lapok stockholmi tudósítói annyit már megállapítottak, hogy az egész sereg jelölés befutott Commander dr. Theseliushoz, a Nobel-díj bizottság stockholmi titkárához, aki ebben a kérdésben a legfőbb adminisztrációs szerv.

A nagy párizsi lapok jelentése szerint az 1939-es Nobel-díj legvalószínűbb jelöltje A. H. Roffo professzor, világhírű délamerikai rákkutató, a buenosayresi rákklinika igazgatója.

Roffo professzorról igen érdekes portrét rajzolt különben a rákkutatásmozgalom egyik vezető reprezentánsa, aki kérdéseinkre a következőket mondotta:

— Arról nekem is tudomásom van, hogy a világ egyik legtekintélyesebb orvosszövetsége tényleg Roffo professzor kandidálását kéri az 1939-es Nobel-díjra, úgy, hogy megválasztásának igen komoly esélyei vannak. A délamerikai Roffo professzor, aki különben sokszor járt már Európában, többek között az 1933-as madridi nemzetközi rákkongresszuson is résztvett — én is ott találkoztam vele — a buenosayresi kísérleti orvostudományi intézet és az ehhez kapcsolt rákklinika világhírű igazgatója. A délamerikaiak a rendkívül megnyerő modorú, hatvan év körül járó tudósban az ibero-amerikai tudományos élet talán legkitünőbb reprezentánsát tisztelik. A rákellenes küzdelem kimagasló egyéniségének 26 esztendő tudományos pályafutását három évvel ezelőtt ünnepelték fényes keretek között. Akkor adták ki tiszteletére azt az „aranykönyvet”, amelyben a világ minden részéről hozzászóltak a rákmoz-

mozgalom harcossai Roffo tudományos munkásságához.

— Az argentinai kormány és a különböző társadalmi egyesületek időnként nagy összegeket bocsátanak Roffo rendelkezésére. Ezzel az anyagi támogatással Roffo a buenosayresi rákintézetet páratlan intézménnyé fejlesztette. Intézete kizárólag a rák klinikai és kísérleti kutatásával foglalkozik. A klinikának tökéletesen berendezett kórtermei, kezelő osztályai vannak, rák-ambulanciája évről-évre mind nagyobb forgalmat bonyolít le s különlegesen képzett orvosi, ápolónői és gondozói szervezete van.

— Roffo a rendkívül sokosztatu rák-probléma majd minden ágában végzett értékes kutatásokat, legtöbbet azonban a rákbetegség véreinek elváltozásaiival és a táplálék útján a szervezetbe jutó zsírféleségek rák okozó tulajdonságaival foglalkozik. Igen nagyjelentőségűek azok a kísérletek, amelyekben először sikerült azt a már régebről sejtett tényt experimentálisan bizonyítani, hogy az intenzív napfény-sugárzás a kísérleti állat bőrfelületén adott körülmények között rákos daganatot idézhet elő.

— Ha a stockholmi Nobel-bizottság választása tényleg Roffo professzorra esik — fejezte be felvilágosításait Geréb dr. főorvos, — úgy ez a legmagasabb tudományos kitüntetés valóban arra méltó tudóst jutalmaz.

SCHUTZ ANTAL DOGMATIKA

A katolikus hitigazságok rendszere. Új, bővített kiadás, két kötetben, Fűzve 900 Lei és portó.

A szépség születése

Irta: Szegváry Mihály

A Pockos és Kopár-családok emberemlékezet óta gyűlölködtek egymásra.

Az igazi, csúnya nagy kavarodás azután a hírlapi közlemény után kerekedett, amely a Faluhely és Vidéke című lap nyílttér-rovatában megjelent. A közleményt a Kopár-család tette közzé s valahogy ilyenképpen szólott:

„Tudomásul adjuk, hogy a Pockos-családdal minden összeköttetést megszakítottunk. Azonkívül, hogy boldogult öregapánkat, néhai Kopár Balázst ennyi és ennyi, ilyen és ilyen föld eladása alkalmával csúful becsapták, mindenki tudja, hogy János fiunkat a múltkor kapákkal és permetezőcsövekkel megtámadták és csak a mezőúr bátor fellépésének köszönhető, hogy meg nem ölték; jelen elhatározásunkra mindezek s az az utolsó eljárás vezetett, hogy az ő anyai nagyanyjuk, született Bikfai Katalin azt a kijelentést tette a piacon, hogy a mi családunk ilyen meg olyan... Mire ezt válaszoljuk... stb. stb.”

...S válaszoltak. Ami becsületsértő, rágalmozó kifejezés van egy jól szerkesztett szótárban s ami összeszedhető egyik lapzárattól a másikig, mind csokorba szedték.

Pockosék se hagyták magukat. A lap következő számában ők mondták meg a véleményüket a Kopár-családról, összehordták mindent, zengett-zugott a nyílttér-rovat, mint a kaptár, az acsarkodástól.

Bíróságtól bírósághoz húroolták egymást, régi mende-mondákat elevenítettek fel, gúnyneveket találtak ki egymásra, egymás falát

sárral csapkodták be, fát kitördeltek, ablakát betörték. Telve gyűlölettel, mint a farkasok, izzó tekintettel kerülgettek egymás bürokkal körülszótt házát s az emeletes ólak ajtaját olyan méreggel csapdosták, mintha mindannyiszor a másik egy-egy újját csapták volna oda vele.

Pockos Rókusnak, bár legszebb volt a családban, félreálló nagy orra volt, homlokába nőtt kefehaja, kifordult ajka, elálló fülei, ferde arca, tele egymásra gyűrődő, durván faragott rínccal.

Luca, a Kopárék legnagyobb lánya, hasonló volt hozzá, azzal a különbséggel, hogy amíg a Rókus arca jobbra volt ferde, addig az övé balra, az orruk iránya is éppen ellentétes volt. Míg Rókus fekete volt, mint a rigó, addig Lucának keskeny, korpaszínű arca volt, akkora szeplőkkel, mint egy-egy margarétavirág s vörös haja, mint a hagymának.

Hogy megtalálták egymást, nem csoda, hiszen a két család folyton egymást emlegette, ha szidás formájában is. De hogy a két család évtizedes gyűlölete, hogy édesedett közöttük mézzé, ki tudná megmondani. Míg legjobban dúlt a harc, ők ketten fegyverszünetet tartottak, nagy zivatarok estéjén a holdvilágnál találkozgattak, beszélgettek, tervezgettek, hogy majd vesznek ökröt, fehéret s majd meszelt házban laknak. Szelíd, békeszerető lélek volt mind a kettő, egymás közt elintézték mindent, megbeszéltek, otthon a családnak már csak akkor szóltak, amikor rendben volt a dolog.

Az emeletes ólak ajtóit önmaguktól kezdték nagy dörrenéssel csapkolódní a hírré.

Ilyet még nem hallott a világ, mióta áll! Hogy egy Kopár-családból nőszül!... Azt már nem!

Emlékművet emeltek Nagyváradon az új alkotmány bevezetésének megörökítésére

Nagyvárad. Saját tud. Hirt adtunk arról, hogy a nyári iskolák építésére megindított megyei segély-akció megfelelő sikerrel járt. Egy iskola fel is épült, kettőnek az építési munkálatai folyamatban vannak és az összegyűjtött összeg a Nemzeti Banknál van letétben. Ebből az összegből Vasile Florescu ezredes-megyeifőnök az új alkotmány bevezetésének emlékére, a vármegyeház előcsarnokában Szini-Sebő Zoltán szobrászművész tervei alapján, emlékművet készített. A márványból és bronz reliefekből álló emlékművön, fehér márvány alapon bronzból domborodik: Őfelsége II. Károly király arcéle, felette ugyancsak bronzból Románia címere, a királyi korona és külön Bihar megye és az uralkodóház címere. A királyi fej reliefjei alatt ez a felirat olvasható:

„II-ik Károly, a románok királyának — Bihar népe, hittel, hódolattal és reménnyel!”

A szürke márványkeretben két márványlap fekszik, amelyeken bronzbavésve a következő feliratok látszanak:

„1938 február 24-én Őfelsége II. Károly király bölcs és termékeny uralkodásának 8-ik esztendejében felhívta a román népet, hogy népszavazással szabadon döntson az új alkotmány elfogadása fölött. Bihar megye lakossága faji és felekezeti különbség nélkül, határtalan lelkesedéssel válaszolt Őfelsége felhívására, állást foglalván 134 ezer szavazattal az ország és a nemzet megerősítését szolgáló új rend mellett.”

A másik táblán a következő felirat olvasható:

„A nagyszabású történelmi tény megvalósult dr. Miron Christea Románia patriarchoja és miniszterelnöke, Armand Callinescu belügyminiszter, Vasile Florescu biharmegyei prefektus, Constantino Constantinescu Nagyvárad város polgármestere működésének idején, Bihar megye népének megemlékezéséül!”

Ennek az emlékműnek ünnepélyes felavatására a közeli napokban kerül sor. A felavató ünnepségre Hanzu tábornok, királyi helytartó is Nagyváradra érkezik.

Az emlékmű költsége 145 ezer leibe kerültek, amit Florescu ezredes-megyeifőnök a megye és a város költségvetésének megterhelése nélkül, a nyári akció adományaiából fedezett.

Ilyet még nem hallott a világ, mióta áll! Hogy egy Pockos-családba férjhez menni... Azt szintén nem!

Utját kell állni a házasságnak, mielőtt még nagyobb lenne a szegény! — ez volt a vélemény mind a két családban. Rókus is, Lucát is szidták, korholták s már úgy látszott, semmi sem lesz a dologból, mikor Rókus az asztalra ütött, amelyen a dinnyelé-mocsarak mellett légyecsapatok hadgyakorlatoztak:

— Hát pedig nekem gyerekek kell s ha akármit beszélnek kentők, elveszem Lucát; tűt nem nyelünk senki kedviért! — s szemé kancsalítva keresztszbe akadt, ahogy vésztijszólan szétnézett maga körül a szobában a rokonság koszoruján.

A szájak nyitva maradtak, a rettentő csúnya arcokon nyers megdöbbenés ült, ilyennek még sohasem látták Rókus, aki olyan volt, mint egy torz, fekete oroszlan.

Ugyanez a jelenet megismétlődött Lucáék-nál is, csak más színben.

Megtörtént a házasság s kilene hónapra megszületett a gyerek.

Ennél gyönyörűbb kislányt nem láttam még, mióta élek! Csodájára járt a falu. Szép, aranygöndör volt a haja, formás kis orra, eperszája, kékszeme, tejbőre, mint egy grófkisasszonynak. Gyönyörű gyerek volt. Olyan illatos, harmatos, Istenkézből ejtett szép, mint a narancsvirág.

A két család elámult fölötté. Büszkéek lettek rá szerfelett. Egymás kezéből kapkodták, cuppogták neki, vigyorgott rá csúnya faarcukkal, amelyeket a kicsike érdeklődve fogdosott. ...Igy született meg a rótság és gyűlölködés tengerében a szépség és a béke...!

Gyomor- és bél-
betegségek ellen

GASTRO D.

kapható minden gyógy-
szertárban és drogériában

**Blücher orosz tábornagyot
erős őrizet alatt Moszkvába
szállították**

Megtévesztő felhívással csalták ki
szibériai főhadiszállásáról

Párizsból jelentik: Egy francia távirati iroda jelentése szerint Blücher tábornagyot, a távolkeleti szövlet haderő parancsnokát, erős őrizet alatt Moszkvába szállították és ott folytatják le ellene a vizsgálatot.

A távolkeleti külön haderőt már szeptember hó folyamán kivették Blücher főparancsnoksága

alól, a két hadsereg (az Ussuni- és Amur-hadsereg) osztva két kevése ismert nevű tábornok parancsnoksága alá helyezték. E két új hadtestparancsnok neve: Stern és Konew.

Blüchert szeptember közepén azzal az ürügyel rendelték Moszkvába, hogy az európai helyzetek zavarodása miatt az ukrainai és fehér-oroszországi haderők újraszervezését kell elvégeznie. Erre a hívásra Blücher el is indult Chabarovskból, az ő szibériai főhadiszállásáról s mielőtt ezt az ő szilárd pontját elhagyta, azonnal a Voroschilow hadügyminiszter emberei vették körül. Azóta fogoly.

Uj repülőbélyegtvörvény

Részben felemelték az eddigi tételek nagyságát, részben kiterjesztették új cikkekre a törvény alkalmazását

Bucurestből jelentik: A hivatalos lap október 13-iki száma teljes terjedelmében közli a módosított repülőbélyegtvörvényt. Miután a törvény nemcsak a módosításokat, hanem a teljes szöveget közli, voltaképpen új repülőbélyeg törvény lépett életbe. Vizsgálva az eltéréseket, azoknak lényegét a következőkben állapíthatjuk meg: 1. a számlák után a jövőben az eddigi két ezrelék helyett három ezrelék repülőbélyeg alkalmazandó. A számla kiállítását kötelező bármely munka végzése, vétel, szállítványozás, fuvarozás esetében, amennyiben egyik fél kereskedő, vagy iparos, vagy közintézmény. 2. A kereskedő és iparos csak akkor köteles számlát kiállítani, ha a vételi érték meghaladja az 5000 leit. 3. A magánosok között létrejött szóbeli szerződés mentes az egy ezrelékes repülőbélyegilleték alól. Ugyazint nincsen egyezrelékes repülőbélyeg az ingó adásvételnél, ha számlát állítottak ki. 4. A fogyasztási helyiségek a jövőben tartoznak lebélyezett fizetési füzetek tartani és azon számolni. Ilyen helyiségek, éttermek, kávéházak, tejesarnokok, cukrászdák, bogdák, bárók, stb. Egymagában a füzet nem tartása is kihágást képez, ez 10.000 leig terjedő bírsággal büntetendő. 5. Külön aviatikai bélyeg alá veszik az alábbi módon a gyógyszerkülönlegességeket.

Részletesen a módosítások a következők: Egy leies aviatikai bélyeg jön: a) autóbuszokon, villamosokon kiadott utazási jegyekre, amennyiben a jármű valamely község határát elhagyja és amennyiben a jegy ára a 20 leit nem haladja meg. b) Azokban az esetekben 3 leit az aviatikai bélyeg, ha a jegy ára meghaladja a 20 leit. c) 3 leies repülőbélyeg alá esik a harmadosztályú, 6 leies bélyeg alá a másodosztályú, 9 leit az elsőosztályú vasúti jegy után, valamint a folyam és tengeri szállítási eszközökre váltott jegy. Az ezen forgalmi eszközökre váltott havi bérletjegy után, egyszer kell egy hónapra a bélyegilletéket leróni. d) Villamos, vagy autóbusz bérletjegyekre az aviatikai bélyegilleték 5 leit. A jövőben az ilyen bérletjegyeket számozott jegyfüzetből kell kitépni

és így a vállalatnál maradt részről megállapítható, a repülőbélyeg lerovása. Fuvarvelekre minden 10 tonna tartalom után 2 leit aviatikai bélyeg kerül.

A látványossági helyiségeknél 5-19 leit értéig egy leit, azonfelül két leies, 200 leien felüli jegyre öt leies bélyeg alkalmazandó. A bélyeg alól csak a hivatalos ingyenes jegyek mentesek. A jövőben olyan ruhatári jegyek, melyeknek felmutatása ellenében a nézőtérre lehet bejutni, továbbá a belépésre jogosított meghívó ugyanugy bélyegzendő, mint a belépőjegyek. A törvény részletesen felsorolja azokat a látványosságokat, melyeket ilyennek tekint és közöttük vannak a sportrendezvények és versenyek.

Az illatszerekre és fényűzési cikkekre nézve a törvény a következő rendelkezéseket tartalmazza. Aviatikai bélyeg alá esnek a belföldi illatszerek készítmények, amelyeket csomagolt állapotban hoznak forgalomba és pedig 0.50 leit, ha az ára a 10 leit nem haladja meg, 1 leit 10-50 leit vételárig, 2 leit 50-200 leig, 5 leit 200-500 lei áráig, 10 leit 500 leien felül. Behozott, tehát külföldi illatszereknek az aviatikai bélyeg a kintiek kétszerese. A bélyeg a gyár ragasztja fel, még mielőtt az árucikk a gyárat elhagyna, míg az import cikknek az elvámolással egyidejűleg alkalmazandó a repülőbélyeg. A bélyeg úgy alkalmazandó, hogy a csomagolás ne legyen felbontható, a bélyeg megsértése nélkül. A kereskedőknél jelenleg raktáron levő bélyegzetlen illatszerek 30 napon belül felbélyegzendők. Négy százalékos aviatikai bélyeg alá esnek a forgalmi és fényűzési adóról szóló törvény függelékének táblázatában és 3 százalékos bélyeg alá az ezen függelék B. táblázatában felsorolt cikkekk. A törvény részletesen meghatározza ezen cikkekk deklarálásait és a 3. leltve 4 százalékos aviatikai illeték fizetését, amely nagyjában ugy történik, ahogy a forgalmi adó.

A kaszinók, klubok és olyan helyiségek, amelyekben szerencsejáték folyik, kötelesek 10 naponként a Banca Nationalának fiokjában egyeéges tarifát befizetni és pedig, 1500 leit, estésenként és furdőhelyeken, 1000 leit esetenként Bucurestben és 1000 leit havonként a vidéken. Négy leit aviatikai bélyeg fizet. Minden magánosnak eladott játszma kártya után 20 leit, a nyilvános helyiségeknek eladott kártya után 50 leit a repülőbélyeg illeték.

Repülőbélyeg alá esnek a nyugtak, átvételi elismervények, fizetés elismerések, amelyeket kereskedők, magánosok és iparosok, bankok, egyesületek, mosodák bocsátanak ki, valamint a magánvállalatok által kibocsátott bérjegyzékek minden alkalmazott után külön-külön. A repülőbélyeg 2 leit, ha az érték a 10.000 leit nem haladja meg, 5 leit 50.000 leit után, 10 leit 200.000 leig, 20 leit 200.000 leien felül. A nyilvános helyiségekben adott fizetési jegyzék 20-99 leit 1 leies, 100 leien felül a most említett fokozatok szerinti repülőbélyeggel látandó el. A perforált füzetek tartása kötelező és a bélyeg a perforált lap egyik felén marad. A gyógyszerkülönlegességek után a repülőbélyegeket most vezette be az aviatikai alap. Ennek nagysága a gyár által a készítményekre vezetett ár egy százaléka. A bélyegeket a csomagolásra illesztik. Ez a repülőbélyeg jár az ingyenes orvosi nyugtak után is, feltéve, ha a tartalma nem kevesebb, mint magáé a gyógyszeré és ebben az esetben a bélyegilleték csak félszázalékos. A behozatalnál az illetéket a vámhivatalnál kell az árura ragasztani. November 13-ig minden forgalomba levő gyógyszer különlegességre fel kell az egy százalékos repülőbélyeg tenni.

**Roosevelt elnök meghívta
az angol királyi párt az Egyesült
Államok meglátogatására**

Párizsból jelentik: A „Newyork Herald” londoni jelentése szerint Roosevelt elnök meghívta az angol királyi párt, hogy a jövő nyárra tervezett kanadai útjával kapcsolatban látogassa meg az Egyesült Államokat is. Angol udvari körökben úgy tudják, hogy az angol királyi pár a meghívást elfogadta. Hivatalosan még nem erősítették meg a híradást.

COLECTURA OFICIALĂ

ÉS A VIDÉKI POSTAHIVATALOK SORSJEGYÁRUDAI

A következő nagy nyereményeket nyerték e sorsjegyarudánál az e hó 15-iki nagy huzáson: A Colectura Oficială, amelyik az ország legszerencsésebb Colecturája a következő nagy nyereményeket jelenti: az 1938 októberi huzásról:

Leit 6.000.000 No. 37503

- Leit **1.000.000** No. 9040
- **1.000.000** No. 153183, 134226
- **400.000** No. 3171 **Oradea**. 56214
- **200.000** No. 18809, 21781, 32825, 35886 **Oradea** 40805 **Oradea**

Leit **100.000** No. 26424, 37311, 37375, 37580, 34463, 39493, 41761, 42046 **ORADEA**, 61249, 64706, 62091 **ORADEA**, 64349, 195142, 119174, 227323 **ORADEA** és sok 70, 50, 20, 10.000 leies nyeremények

A szerencse biztosan meglátogatja Ont a nyár folyamán, ha a

Colectura Oficială

és a vidéki postahivatalok sorsjegyarudaitól vásárolja sorsjegyét

Játszon bizalommal a

Colectura Oficialănál Oradea

REGELE FERDINAND 11.

A francia Guyana gyarmatosítása

Párizs, október hó.

Guyana, a francia fegyencolonía a Daladier-kormány egyik szükségrendeletének következtében megszűnik az életfogytiglani kényszermunkára ítélt fegyencek poklának lenni. Mindaddig francia Guyana gazdasági fejlődését erősen akadályozta a bűnözők hadseregének jelenléte. Ezért már 1935 novemberében hagyta el utoljára a Saint Martin utolsó fegyenchajó. A „deportáció” mégis csak rövid idő óta szűnt meg mint törvényes büntetés. 1935 novemberében pontosan 1220 ítéltnek kellett volna Guyanába kerülnie, ha a fegyencetelepet nem szüntették volna meg. 500 ezek közül úgynevezett súlyos bűnöző, míg a többi kisebb-nagyobb vétkekért van büntetve. Valamennyiüket kényszermunkára és úgynevezett „relegationra” (száműzés Guyanába) ítélték. — A súlyos bűnözőkön itt olyan foglyok értendők, akik egyszeri súlyos vétket, többnyire gyilkosságot követtek el. A második kategóriába tartoznak a visszaeső és szokásos bűnözők, akiket a francia állam nem annyira büntetésből, mint inkább társadalmi önvédelemből deportált esetenként Guyanába. Ez utóbbiak meglehetősen szabadságot élveztek a fogolytáborban, annak területét azonban természetesen nem hagyhatták el. Ezek számára még nem találtak eddig semilyen megoldást.

A fegyencetelep feloszlása azonban min-

denütt tetszésre talált, mert már általános volt a vélemény, hogy a még 1854-ben bevezetett büntetési mód nem illeszkedett be többé a mai korba. Három hátránya volt, mint azt több ízben megállapították. Először is tisztán büntetőjogi szempontból nem volt sem példát statuáló, tehát elijesztő, sem pedig erkölcsi, tehát javító, mint azt az 1854-es törvényhozók még állították. 1854 óta 52.000 fegyenc közül 9000-nek sikerült Guyanából megszöknie. Ezzel szemben a javulásra hajlamos bűnözőket is eltompították Guyanában. Másodszor gyarmatpolitikai szempontból is hibás gondolat volt bűnözőkből csinálni telepeseket. Végül, harmadszorban Franciaország számára veszedelmes terhet jelentett, mert a megszökött bűnözők majdnem minden alkalommal Braziliában, Kolumbiában vagy Venezuelában próbáltak letelepíteni. Minthogy azonban ezek az államok elképzelhetően nem túlságosan örvendtek az efajta szaporulatnak, Franciaországot tették felelőssé ezekért a „bevándorlókért”, akiket gyakran minden további nélkül vissza is toloncoltak Franciaországba.

Mostantól kezdve azonban Guyana területén szakszerű gyarmatosító munka kezdődhet. A fegyencromantikának egy darabja egyszer s mindenkorra véget ért és csak a regényekben és filmekben él tovább.

Bevonult a „költészet” a szovjet parlamentbe

Mint ismeretes, a közelmúltban „választottak” újra a szovjetben. Közismert tény azonkívül az is, hogy az első ülésen minden alkalommal kizárólag a Kreml legfőbb urának tiszteletére szólnak, amit minden újra választott képviselő díshimnuszokkal ünnepel. Stalin atyuska ilyen módon örök és kimeríthetetlen témája marad a szűz-heszódeknek s népszerűségét óriásivá fűjják fel hűségese kiszolgálóinak szavai. A korlátlan uralkodó fokozatosan az Uralon innen és túl úgyszólván földöntúli alakká nő, aki az orosz világ legutolsó sarkában a legutolsó muzsiknak a lelkében is mint csodálatos férfiú él. Sőt már a költészetbe is bevonul, amelyet személye állandóan megté-
mékenyít.

Akadát azután egy költő a képviselők között is, névszerint Lebedev-Kulac, aki mielőtt népképviselővé választották, már mint költő „számos jutalmat érdemelt ki.” Híre természetesen rendkívüli teljesítményre is kötelezte. Ő nem elégedhetett meg azzal, hogy néhány prózai dícsérő szót dobjon oda a cári palota rettenthetetlen urának Lebedev-Kulac a politikai arénában is, mint lírai harcos kellett, hogy fellépjen. Meg is tette ezt. Megtette lendülettel és lelkesedéssel. Kis prózai bevezetéssel kezdte szónoklatát, mely így hangzott:

„Hivatásom szerint költő vagyok s ennek következtében jobban tudom kifejezni magam versben, mint prózában. Ezt a körülményt választóim előtt sem titkoltam el s ők mégis úgy találták, hogy szükséges a legfelsőbb tanácsban helyet biztosítani számomra.”

A képviselők ámulatba estek, ugyanúgy az elnök is. De ezután egyszerre lelkesen ünnepelni kezdtek, a képviselőt, aki legjobban versben tudja kifejezni magát. S valóban beszéde tele volt spēkelve rímekkel, s ha ezek a rímek nem is esendültek mindig egészen pontosan, ha a ritmus nem is tűnt túlságosan biztosnak, mégis a versekből „igazi szovjet érzés sugárzott.” Kezében 132 sorban, mondotta el a költő-képviselő legbensőbb érzéseit s a köl-

mény során kétszer maga Sztalin atyuska is megjelent, amint a törvényhozók serege előtt áll, akik lelkesen ünneplik vezérüket.

Nyilván profán kísérlet megpróbálni ennek „a nagyszerű” költeménynek egy részét lefordítani, hogy legalább nagyjából bepillantást nyerhessünk annak struktúrájába

„Bajtársak, a legfelsőbb tanács képviselői,
Ime a történelemben először tűnik fel
A költő a nép parlamentjében
S a költővel együtt a rím.
Az egész világon hiányoznak ma
A munka és a jogok igazi műzsiái.
Nálunk azonban a művészet örvendetes

módon
Az ország felső tanácsában a legnagyobb
rangot élvezi.
Ő mondjátok meg nekünk! Melyik polgári
vezetés
Tudja felfogni a versek szépségét a
mindennapi életben.
Igen, mi új emberek vagyunk! És a
parlamentbe
Az én népem dallal küldött engem.

Prózának is nehéz üresebb frázispuffogatást elképzelni.

Fután a „lírai” bevezetés után Lebedev-Kulac költő elvtárs sorba megéneklte a belügyi, a népegészségügyi, a népművelési, az ipari, a kereskedelmi és földművelésügyi népbiztosokat, akik mind jóbarátai.

Zsigray Julianna:

Erzsébet királyné

Ennek a könyvnek minden oldala zengő líra és forró drámaiság. Pillanatig sem szűnik meg benne a feszültség, az érdekesség. Nincs egyetlen üres pillanata, egyetlen megindulás nélküli sora Zsigray Julianna szízmográfhoz hasonlóan érzékeny írói „szótára” hősiében teljesen felolvadó, megértő nőlelkű, kultúrása és forró élő nyelve a paratlanul gazdag témából elbűvölő művet alkotott.

Ara díszkötésben 288 lei és portó.

Az angol diplomácia második arcvonala

(V. V.) Akinek alkalmá volt a godesbergi és müncheni politikai tárgyalásokat egész közelről megfigyelni, észrevehette, hogy Chamberlain, derék angol premier kíséretében két angol úr volt, akik minden alkalommal vele jöttek, de magukon a tárgyalásokon csak igen ritkán vettek részt. Pedig ennek a két férfinak igen nagy a befolyása az angol külpolitikára.

Csendesen és szerényen meghúzódkodnak a nagy szállók halljaiban, senkivel sem beszélgetnek, majdnem mindig egyedül vannak és dolgoznak.

Az egyik Sir Horace Wilson.

Ha közelről nézed azt hinnéd, hogy valami kis hivatalnokféle, vagy egy a csőd előtt álló kiskereskedő, akit a gondok agyonnyomnak! Pedig ez a Sir Horace Wilson Anglia legjobb feje: Bournemouthban született, a Kurnellaiskolát látogatta, majd pedig a londoni gazdasági egyetemet végezte. Lloyd George fedezte fel és ettől a pillanattól kezdődött még páratlan karrierje. Hivatalos címe: „az angol kormány fő gazdasági tanácsadója.” Cím, amely sokat és semmit nem mond és dacára ennek, egyik legfontosabb embere ő az angol kormánynak. Mindent tud, mindent ő intéz, ő az angol miniszterelnökök „agy-gépezete.” Chamberlain is magával vitte. Ha az angol miniszterelnöknek valami gondolata vagy ötlete van, azt Sir Horace Wilsonnal közli, ez aztán a legapróbb részletekig kidolgozza a gondolatait, használható tervet készít, rögtönöz ott a helyszínen. Csendes politikai időkben minden reggel el látogat a londoni Downing Street 10. száma alá, ott van ugyanis az angol külügyminisztérium székhelye. Különben South Kensington londoni külvárosban lakik és csak szombaton utazik családjához, amely Sussexben él. Nemesak az, hogy végtelenül okos és művelt ember, hanem, hogy szerény és mindig a háttérben akar és tud maradni! Pedig igen sok diplomáciai sikernek ő a szerzője!

A másik csendes urat William Strangnak hívják! 45 éves, de sokkal fiatalabbnak látszik, pedig Moszkvában, valamint Genfben igen magas diplomáciai ügyeket intézett. Moszkvában egy időben angol ügyvivő is volt, míg Genfben az angol képviselőnek volt a feje. Strang közép-európai politikai specialista. Mint ilyet Chamberlain magával hozta németországi tárgyalásaira. Strang híres végtelen diszkréciójáról. Strang igen művelt ember, mondhatni, hogy Anglia legkitűnőbb szakembere, aki a „mindent tud”, egy mozgó könyvtár, vagy lexikon, amellet pedig nem száraz, hanem igen humoros egyéniség, ami az angol politikusknál főkövetelmény.

Strangot az angol külügyminisztériumban egyszerűen „William”-nak hívják! William mindig, mindent tud! William a külügyminisztérium mindenese. Ha este megkérdezik tőle, hogy hová megy, melyik klubba, akkor egy-néhány kötetre mutat, a diplomácia történetére. Ez a hatalmas mű az ő kedvenc területe, ezt olvasgatja és folyton tanul! Nemesak a modern angol és általános külpolitikát ismeri részleteiben, de évszázadokra visszamenőleg minden diplomáciai kérdéstről tud felvilágosítást adni.

A Foreign Officeban, az angol külügyi hivatalban azt mondják: „Kár Williamsért!” Ezt azért mondják, mert az angol hagyomány megkívánja, hogy miniszter, vagy jobban mondva angol diplomata csak az Eton-iskola növendéke lehet. De Strang csak a londoni egyetemet és a párizsi Sorbonne-t végezte el. A Párizs melletti békekötés alkalmával mint egész kis titkár kezdte pályafutását és itt fedezték fel hatalmas tudását. Ma már nélkülözhetetlen!

Chamberlain Godesbergben sokszor fordult hozzá tanácsért. És Strang dacára annak, hogy nem volt Eton-növendék, egy napon biztosan miniszter lesz. Az angol diplomaták már ma is azt szokták mondani: „Strang miniszter legyen?” — Kár Williamsért! — „Jobban tud, ha golyó ahhoz!”

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900 féltre 450
negyedévre 225, egy hónapra 75 Ft.
Magyarországon: Egész évre 50 P, féltre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Ko oszvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**

Kéziratokat ne a örünk meg és nem adunk vissza.

Egyházi kinevezés. Temesvár. Saját tud. Dr. Pacha Agoston megyéspüspök Uray Józsefet, aki eddig a helybeli gyárvárosi plébánián működött, mint káplán és hitoktató, németperei plébánosá nevezte ki. A gyárvárosba Hónig József eddigi plogováci káplán került Uray helyére, míg plogováci káplán Potencz József újmire lett.

PAPANA UJRA ELINDULT. Newyorkból jelentik: Alexandru Papan román repülőkapitány szombaton délután két órakor floidbennetti repülőtérrel elindult Newyork—bucuresti útjára. A repülő útjába éjt Dél-Amerikát it. Papan kapitányt nehéz útjára Max Constant californiai pilóta is elkíséri. A kiváló román repülő indulása előtt nyilatkozott a sajtó munkatársainak és annak a feltevésének adott kifejezést, hogy a Newyork—bucuresti légiutat egy hét alatt sikerül megtennie és eközben az Atlanti óceánt Natal és Dakar között repüli át.

* **Erdőgazdasági toendőkben jártas,** jó bizonyítványokkal rendelkező fiatal ember erdőőri állást nyerhet. Érdeklődés címét, eddigi körülményeinek leírásával a kiadóba küldje.

Kedvező megoldás várható a nagyváradai városházáról elbocsátott kisebbségi tisztviselők ügyében. Nagyvárad. Saját tud. Ismeretes, hogy néhány hónappal ezelőtt Dumitrescu közigazgatási vezérfelügyelőnek a nagyváradai városházán folytatott vizsgálata után felfüggesztették állásukból. Vostinar Joan városi főjegyzőt és dr. Prodan Teodor városi főügyészt. A két felfüggesztett tisztviselő ellen megindult a fegyelmi eljárás is. A Joe German közigazgatási vezérfelügyelő lefolytatta a vizsgálatot és jelentését be terjesztette a belügyminisztériumba. Hétfőn, dél előtt leérkezett a városházára a belügyminisztérium utasítása, amelynek értelmében dr. Vostinar Joan és dr. Prodan Teodor visszahelyezik állásába. Dr. Vostinar Joan főjegyző az elkövetett mulasztásokért megróvást és öt napi fizetéslevonást kapott, dr. Prodan Teodor pedig megróvásban részesült. A fegyelmi vizsgálatban hozott döntéshez Hanzu Alexandru tábornok a Szamos tartomány királyi helytartója is hozzájárult. A városházáról elbocsátott kisebbségi tisztviselők ügyében is néhány napon belül kedvező megoldás várható.

Előleptetések a nagyváradai bírói karban. Nagyvárad. Saját tudósítónktól. Victor Iamandi igazságügyminiszter a bírói áthelyezések során dr. Ieremia Miklós ügyészt, aki eddig a törvényszék negyedik szekcióján teljesített szolgálatot, tanácsbíróvá nevezte ki Dumitru I. Grecu tanácsbíró helyére. Ugyancsak tanácsbíróvá nevezték ki Ioan G. Popát, aki eddig a városi járásbírosághoz volt beosztva, Constantin St. Popescu helyére. A bírói áthelyezések során Petre V. Borlân dr. járásbíróvá a szilágymegyei törvényszéken tanácsbíróvá neveztek ki. I. B. Tuțianu élesdi vezető járásbíróvá Giurgiu Nic. Draganescu helyére hasonló minőségben áthelyezték.

Rejtélyes öngyilkosság. Aradról jelentik: Rejtélyes öngyilkossági kísérlet súlyos állapotban lévő áldozatát szállították be a mentők a közokozóházba. A fiatal leányt Őri Jolánnak hívják és kézimunka és kötött-szövött áru üzlet alkalmazottja. Az alig 16 éves leány reggel a megszokott időben jelent meg az üzletben és a többi alkalmazottak semmi különösét nem tapasztaltak viselkedésében. Nem sokkal üzletnyitás után, félkilenckor a leányka hirtelen összeesett s amikor a többiek hozzáiettek, elhaló hangon csak ennyit mondott: „megmérgeztem magam”. Az üzletben érthető riadalmat keltett az eset és azonnal értesítették a mentőket. A leányt a közokozóházba szállították, ahol valamit javult az állapota, de kihallgatni még nem lehetett. Nem sikerült megállapítani azt sem, hogy milyen mérget vett be. A rejtélyes öngyilkossági kísérlet okának megállapítása végett a rendőrség megindította a vizsgálatot.

Zürichi zárlat. Párizs 11.71, London 20.93, Newyork 441.50, Brüsszel 74.60, Milánó 23.22 fél, Amsterdam 240.35, Berlin 177, Prága 15.15, Varsó 83, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Vasuti összeütközés Arad megyében. Az aradi rendőrségre érkezett jelentés szerint vasuti baleset történt az Arad megyéhez tartozó Szentanna község vasuti állomásán. Reggel 6 órakor történt a szerencsétlenség, amelynek során a Brád felől Aradra haladó 2336-os személyvonat összeütközött az Arad—Nagyvárad között közlekedő tehervonattal. A karambol következtében a személyvonat mozdonya és postakocsija megrongálódott, míg a tehervonatnak két vagonja kisklott és felborult. A vonaton ülők között általános ijedséget váltott ki az összeütközés. Sebesülés szerencsére nem történt.

* **Ne sulyosbitsa állapotát.** Köztudomásu, hogy a gyógyszer hatóereje annál nagyobb, minél hamarabb kezeljük a betegséget. Ne engedje, hogy az érelmeszesedés kezdő tünetei egészségét aláássák és ez a rettenetes betegség urrá legyen szervezetén. Melyek ezek a tünetek? Emésztési zavarok, fülzúgás, látási rendellenességek, szédülés, sokszor az utcán, vagy fokozottabb mozgás közben; az álom nehezen jön és nem ad pihenést... A vérnyomás emelkedik... Vigyázat! Haladék nélkül meg kell kezdeni a gyógyítást! Az URODONAL lesz egészsége helyreállításának fő tényezője.

Belefutott a gépkocsi egy divatárucég kirakataiba. Nagyvárad. Saját tud. Könnyen végzetessé válható gépkocsi baleset történt vasárnap reggel Nagyváradon. Az Ord. 766-os rendszámú gépkocsi, az állomás felől jövet, a sikos aszfalton megcsuszott és belefutott Hollós Jenő divatáru kereskedésének kirakataiba. Szemtanuk szerint a gépkocsi megengedett menetsebességgel haladt, amikor egy gyermek ugrott a kocsi elé. Nagy Vinca, a gépkocsi vezetője ekkor, hogy elkerülje a szerencsétlenséget, hirtelen fékezett és fordított a volánon s így történt a baleset, amelynek következtében a divatáru cég kirakata és márvanyportréja összerombolódott. A hatalmas erejű ütközés következtében eltört a gépkocsi sárhányója is. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A rendőrség egyelőre őrizetbe vette a gépkocsivezetőt, valószínű azonban, hogy rövidesen sikerül tisztáznia magát, miután a szerencsétlenséget éppen az a körülmény okozta, hogy sokkal nagyobb bajt, az autó elé futó kisgyermek elgázolását akarta elkerülni.

Temetések. Grama Sándor ort. román főesperes 82 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése kedden délután 3 órakor lesz az ort. román katedrálisból. — Özv. Fehete Miklósné szül. Magda Catarina 40 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután lesz a Rulikovszky-temető kápolnájából. (Erdélyi „Concordia“.)

A MEGBIZHATÓ FELSZERELÉS MINDEN GÉPJÁRMŰ SZÁMÁR.

LEONIDA & Co. Bucuresti és fiókja

BOSCH SERVICE: Leonida & Co. Bucuresti
Soc. Acumulator, Timișoara
H. Danek, Brașov
Müller & Lorenz, Sibiu

A Sasok Turista Egyesülete szombaton este turista ünnepélyt rendezett a Református Otthon dísztermében. Dr. Szatmáry Ferenc, az egyesület társelnöke nyitotta meg az ünnepélyt, majd Kovács József egyesületi igazgató üdvözölte a megjelenteket. Erdélyi Ferenc elnök 200 képpel kísért vetített előadásban mutatta be az augusztusban lezajlott tura-kirándulást. Az egyesület tagjai ezután turistatábor mutattak be. Ennél a mutatványnál kitünt az egyesület dalkara és a szalintai szájharmonikások csapata. A kitűnően sikerült mulatság a királyhimmusszal zárult, utána pedig hajnalig tartó tánc következett.

Öngyilkos favágó. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap reggel Tolsztoj-utca 32. szám alatti lakasán felakasztotta magát Gáll László favágó. Gáll László, aki Nagyvárad legöregebb favágója volt, gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el tettét.

„MERCUR“

sorsjegy elárúsító főbb nyereményei:

Lei 6.000.000	Nr. 37503	seria II.	Nagyvárad
” 1.000.000	» 40633	»	I. Cernăuți
” 1.000.000	» 9040	»	I. Cernăuți
Lei 400.000	» 38834	» II.	București
» 200.000	» 18809	» II.	Temesvár
» 200.000	» 48524	»	I. Temesvár
» 100.000	» 9151	»	I. Nagyvárad
» 100.000	» 34339	»	I. Nagyvárad
» 100.000	» 34380	»	I. Nagyvárad

Biharmegyei és nagyváradai képviselőlet:

BANCA DACIA

Nagyvárad, Ferdinand király körút 9.

SPORT

Döntetlenek napja

Az AMTE legyőzte a Juventust, a Victoria a Sportul Studentesc-et. — Döntetlenül végződött a fővárosi és a temesvári rangadó

A Nemzeti Bajnokság A) ligájában lebonyolított hat mérkőzés közül három, tehát a fele, eldöntetlenül végződött. Ez annak a jele, hogy az A-ligában hatalmas küzdelem folyik a helyezésekért és hogy a csapatok meglehetősen kiegyenlített játékerőt képviselnek, ami izgalmasakká és érdekesebbé teszi a pontiharcolatokat. Meglepetésnek számíthat, hogy a listavezető Venus újra pontot adott le, ezuttal a Rapidnak, amely, úgy látszik, javulóban van. De pontot adott le a bajnok Ripensia is, de ez Temesváron maradt, mert a Kinizsi szerezte meg. Az élcsoportból még a Juventus és a Sportul Studentesc adták le pontjaikat s így a Kárpát FC, amely a Tricolorot Nagybanynán megverte, a második helyre került. A Gloria és az UDR Resicán eldöntetlenül játszottak, ez azonban nem segítette előbbre a Gloriát. Az AMTE viszont két szerzett pontjával már a Kinizsi elé került.

A forduló részletes eredménye a következő:

Venus—Rapid FC 0:0
București, bíró Stanciu. Nagy és izgalmas küzdelem után igazságos döntetlen.

Ripensia—Kinizsi 1:1 (1:0)
Temesvár, bíró Ceureanu. Feljavult a Kinizsi és kemény, gyors játék után döntetlenül har-

colt ki. A Ripensia csatársora meddő. Góllövők: Schwartz illetve Klimek.

Kárpát FC—Tricolor 1:0 (0:0)
Nagybánya, bíró Ritter. Csak a hajrában nyert a hazai együttes Telegdi 11-esével.

Victoria—Sp. Studentesc 3:1 (0:0)
Kolozsvár, bíró Busa. Biztosan nyert a hazai együttes. Góllövők: Cociuban II., Ferau és Căpusan illetve Popescu.

AMTE—Juventus 3:1 (2:0)
Arad, bíró dr. Russu. Magára talált az AMTE és biztosan nyert a Juventus ellen. Góllövők: Reihardt, Batrin és Perneky illetve Praszler.

Gloria—UDR 1:1 (0:0)
Resica, bíró Huniade. Változatos játék, némi UDR fölénytel. Góllövők: Fritz illetve Krubl.

A fenti mérkőzések után a bajnokság állása így fest:

1. Venus	6	3	3	—	17	6	9
2. Kárpát FC	6	3	2	1	11	9	8
3. Ripensia	6	2	3	1	14	12	7
4. Victoria	6	3	—	3	13	8	6
5. Juventus	6	3	—	3	13	9	6
6. Rapid FC	6	2	2	2	8	4	6
7. Sp. Studentesc	6	2	2	2	11	9	6
8. UDR	6	1	4	1	6	8	6
9. AMTE	6	2	1	3	12	17	5
10. Kinizsi	6	1	3	2	10	14	5
11. Tricolor	6	2	—	4	5	17	4
12. Glória	6	1	2	3	7	13	4

Ujpest került a magyar bajnokság élére

Vereséget szenvedett a Hungaria Budafokon

Budapestről jelentik: A magyar N. B. vasárnapi fordulóján vereséget szenvedett az élvonalas Hungaria és így az Ujpest vette át a vezetést 12 ponttal. 2. Hungaria 12 pont. 3. Kispest 11 pont. 4. Nemzeti 10 pont. (A Ferencváros kevesebb mérkőzést játszott.)

Részletes eredmények a következők:

Budafok—Hungaria 3:0 (1:0)

A mérkőzés elején a Hungaria támad. A 25. percben Fodor lövését Szabó lábba akarja venni és a labda a kapufáról a hálóba pattan. Szünet után a 4. percben Szegedi lövését Szabó kiüti Kovács elé, aki a hálóba céloz. A Hungaria megzavarodik, kapkod és a 24. percben Fezler a Budafok harmadik gólját lövi.

Ferencváros—Elektromos 2:1 (0:0)

Az első féldőben a Fradi sok helyzetet kihagy. A 12. percben Gyetvai szögletugrását Toldi befeljezi. 1:0. A 25-ik percben Buzásy egyenlít. A győztes gólt a 38. percben Gyetvai rugta.

Ujpest—Booskai 6:1 (3:1)

Takács a 3. percben a debreceni csapatnak megszerzi a vezetést. Az Ujpest Zsengellér mes-

terhármával válaszol, a 15, 18 és 29. percben. Szünet után a 10. percben Zsengellér a 25. percben Kállai, a 27-ik percben Zsengellér a gólszerző.

Szolnoki MÁV—Szürketaxi 3:2 (1:1)

A 6. percben Szántó révén a honi csapat vezet, a 13. percben Hódi egyenlít. Szünet után változatos a játék. A 20-ik percben Kolláth góloz. Utána a bíró Kiszelit, majd Sárközit állítja ki. A 32. percben Miklósi tizenegyesel egyenlít. A 41. percben Kolláth rugja a győztes gólt.

Phöbus—Zse 1:0 (1:0)

Az egyetlen gólt a 8-ik percben P. Szabó beadásából Solti szerezte.

Nemzeti—Szeged 4:2 (2:1)

Meglepetés a honi csapat veresége. A 8. percben Pálya révén a Nemzeti vezet. A 28. percben Nagy egyenlít. A 40-ik percben Horváth a Nemzetit juttatja vezetéshez. Szünet után a 14-ik percben Molnár, a 17-ik percben Pálya góloz. A 41-ik percben Szilasi javít.

Belföldi sporteredmények

B) ligában

Temesvár: TMAC—NAC 5:1 (2:0).

Lugos: Vulturii—Unirea MV 7:1 (3:1).

Petrozsény: Jiul—Rovine Grivita 3:0 (2:0).

Craiova: Minerul—Craiu Iovan 5:3 (3:2).

Nagyszeben: Soimii—CFR Piski 2:1 (2:1).

Marosvásárhely: Mures—Törekvés 5:2 (3:0).

Nagybánya: Sodronyipar—Tricolor 1:0 (1:0).

Szatmár: Olimpia—Victoria 1:0 (0:0).

Nagyvárad: Crisana—Monopol 3:2 (2:1).

A MAGYAROK NYERTÉK A NŐI TENISZ KEK-t. Varsóból jelentik: Nagy érdeklődéssel várták a női Közpeurópai Kupa döntőjét. A lengyelek voltak a favoritok, de a magyar hölgyek győztek nagy küzdelemben 3:2 arányban.

Szerkesztői üzenet helyett

„Birtokomban van egy Palma tollrajz“

Nem az első eset, hogy olyan levelet kapunk mint amilyen most érkezett az egyik szilágysági városkából. A levél küldője — köztisztviselőben álló uriaszony, — tanácsot kér egy birtokában levő kép értékesítése dolgában.

Körülbelül húsz éve, hogy megkezdődött Erdélyben a nagy műtárgyvándorlás. Az úgynevezett konjunktúra idején a hirtelen meggazdagodottak vettek derűre-horura képet, szobrot, butort, porcellánt, szőnyeget s ugyanakkor a háború alatt s főleg a háború után leszegényedettek középosztálybeliek voltak kénytelenek nemzedékeken át feltveörzött műtárgyaiktól megválni.

Sok hamisított festmény, porcellán és butor került azokban az időkben forgalomba s még hamisított Mednyánszky képet is láttunk egy elég jó nevű nagyváradi műgyűjtőnél. De viszont igen sok rejtve őrzött érték is napvilágra került, így Székely Bertalan, Borsos József és Barabáss képek is.

Most azután egy szilágysági városkából a következő sorokat kaptuk:

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Igen kérem nagybecsű válaszukat a szerkesztői üzenetekben alábbi kérésre: Tulajdonomban van egy „Palma“ tollrajz, repülő angyal trombitával, aláírás a képen: „Jacobus Franco Formis con Primi legio Palma“. Évszám hiányzik. Nagyon drága emlék, úgy kaptam, mint eredeti művet, de helyzetem úgy alakult, hogy meg kell válnom tőle. Hol? Milyen módon értékesíthetném? Nehogy nagyon megkárosodjam. Stb., stb. aláírás.

A kérdés sokkal honyolultabb lévén, hogy sem a szerkesztői üzenetek szűkreszabott keretében válaszolni lehetne rá, itt válaszolunk:

A levélben jelzett szignatura azt bizonyítja, hogy a rajzot nem Palma Vecchio, vagy a nagy mester unokaöccse, Jacopo Palma készíttette, hanem a Palma Vecchio növendékei közül valaki. A régi szövegekben u. i. a nagybetűket nem lehet mindig olyan értelemben venni, mint ma. Régi olasz írásmódnál ígékötőknél is gyakori a nagybetű s az „f“, „s“ betűt is jelenthet. Így tehát a szilágysági rajzon levő aláírás a következőképp fejthető meg:

„Jacobus Franco Formis con primi legio Palma“,

vagyis: „Jacobus Franco Formis, Palma első legiójából“, ami azt jelentheti, hogy a mester első iskolájának egy növendéke rajzolta a szárnyas, trombitás angyalt, alighanem vázlat volt ez valamelyik Palma festményhez.

Palma Vecchio (teljes nevén: Palma Jacopo il Vecchio) velencei festő u. i. nagyrészt vallásos képeket festett és működése mintegy átmenet volt Bellini és Giorgione művészeete között. Nem volt olyan gazdag és mély lélek mint Giorgione, de külsőségekre sokat adott, színei gazdagok, alakjai szépek és jól vannak felépítve. Legszebb képei Szent Borhála monumentális alakja a velencei S. Maria Formosában, s a párizsi Louvreban őrzött Pásztorok imádása, amely Tiziano pazar színeivel, s csaknem Giorgione mélységű hangulattal telített tájképpel készült. Palma Vecchiótól egyébként mindössze ötven egynehány kép ismeretes.

Ha nem is volt termékeny művész, iskolájában híressé vált művészek is tanultak, s művészetének (főleg az 1400—1500 évek velencei művészetével kapcsolatosan) nagy irodalma van.

Ha tehát a szilágysági városkában őrzött rajz Palma-korabeli, illetve az ő iskolájából való, kétségtelenül nagy értéket képvisel. Látatlanban azonban nem lehet értéket megállapító véleményt mondani. Legjobb volna vagy a budapesti Szépművészeti Múzeumban, vagy a bécsi Kunsthistorische Múzeumban bemutatni a rajzot. Mel azonban ez igen költséges volna, azt ajánljuk, hogy a Palma korabeli rajzot mutassák meg a nagyszebeni Brukenthal múzeum igazgatójának, aki megállapíthatja a valódiságot s további útbaigazítást is adhat a kép értékesítésére vonatkozólag.

Egyéb tanácsot adni — tekintve, hogy a rajzot mi sem láttuk és csak a levél leírása alapján tudunk róla, — sajnos, nem adhatunk.

(H. U.)

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók dr Karácsonyi János püspök összes művei:

A magyar nemzet honalapítása 896—997
ára 40 lel helyett 20 lel

Uj adatok és új szempontok a székelyek régi történetéhez ára 50 lel helyett 20 lel

A magyar nemzet áttérése a nyugati kereszténységre 100 lel helyett 50 lel

Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig I. 300 lel h. 150 lel

Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig II. 300 lel h. 150 lel

Vidéki megrendeléseknél plus 15 lel portó.

Színes pósta

**A DÉLAFRIKAI KAFFEREK
NAGYON SZERETIK A SÖRT.**

Johannesburgból jelentik: A délafrikai kafferek körében olyan rohamosan hódít a sörvívás, hogy Johannesburgban a városi tanács óriási sörgyárat épített, amelyben naponként 100.000 liter sört fognak főzni. A tanács egyszersmind elhatározta egy hatalmas sörcsarnok építését.

PAPIRKÖNNYŰ FA

Newyorkból jelentik: Ecuador őserdőiben a civilizált világban eddig ismeretlen fát találtak, amelyet a bennszülöttek „balsa“-nak neveznek és amely majdnem olyan könnyű, mint a papír. Egy hatalmas balsafa törzsét egy kisgyermek is oly gyorsan felemelheti, mint a könnyű pálcát.

A HANGOSFILM A HADIHAJÓN

Londonból jelentik: A tengernagyi hivatal Gaumont filmfelszerelési vállalatnál hangosfilmvetítő berendezéseket rendelt 150 hadihajó számára. A megrendelést, amely a legnagyobb méretű a hangosfilm történetében. 1939 végéig bonyolítják le. Ettől az időtől kezdve majdnem az összes angol hadihajókon hangosfilm-előadásokat fognak tartani a tengerészek számára. Az óriási filmüzemet az e célra alakult „királyi haditengerészeti filmvállalat“ vezeti, amely évenként 10.000 oktató vagy szórázófilmet mutat be a tengerészeknek. A vállalat élén Noel Coward, a híres angol színmű- és filmíró áll, aki félétét töltött angol hadihajókon, hogy a tengerészek filmizését tanulmányozza.

IZLÁM DISZPALOTÁT TARTAK FEL A PALESZTINAI ÁSATÁSOK SORÁN.

Bonnól jelentik: Az itt megtartott orientalista gyűlésen számolt be Putrih Reignard dr azokról az ásatásokról, amelyeket a genezáreti tó mellett lévő Chirbet Minie-ben végeznek. Ez a terület a német szentföldi egyesület tulajdonában van. Putrih itt egy korai izlám diszpalotát fedezett fel és ásatott ki. Ez a maga nemében az első ilyen építmény, amit szabaddá tettek. Az ásatási munkálatokat a berlini állami múzeum izlám intézetével, a Gemes társasággal egyetértésben végeztette a német szentföldi egyesület. Ez a jelenlévő eredmény most arra készítette a tudományos köröket, hogy a kutatásokat tovább folytassák. Október 8-án Putrih dr újabb palesztinai útra indul, folytatja nagyjelentőségű tudományos tevékenységét.

GÁZVÉDELMI SZÉLHÁMOSOK GARÁZDÁLKODNAK ANGLIÁBAN.

Londonból jelentik: A gázálarcok kiosztása új problémákat vetett fel Angliában. A rendőrség hirdetményekben óvja a közönséget a gázvédelmi szélhámosoktól, akik bőségesen arattak a háborús rémület napjaiban. Ezek a szédelőgök házról házra jártak és légvédelmi biztosnak adva ki magukat, nagy összegeket csaltak ki az aggódo háziasszonyoktól gázálarcok és egyéb légvédelmi eszközök vételére címén, amelyeket az áldozatok sohasem kapnak meg. Pickering ezredes, a gázálarcivatal vezetője, rádiószózatban intette a „gázálarcalkalmazókat“, hogy üzemük büntetés nélkül, mert senkinek sem lehet egy gázálarcnál több a birtokában. A belügyminisztérium légvédelmi osztálya óvja a gázvédelmi rajongókat, hogy a gázálarcokat ne próbálják ki világitó, vagy faszéngázzal, sem gépkocsik benzingázával, mert az ilyen kísérlet több ízben, halálos eredménnyel járt. Blackburn és Bradford városok rendőrségei házról-házra járva figyelmeztették a szülőket, hogy öt-tíz éves gyermekek katonásdi játékhöz használják gázálarcaikat, amelyeket teljesen tönkre tesznek. Stokeon-Trent város közbiztonsági osztályának vezére, Dale tanácsnok felhőroddással jelentette ki, hogy a város hiába osztott szét gázálarcokat, a gyermekek játékszerű használják azokat

„AURORA”

nyeremények:

Lei 2.000.000

592 matca seria III.

Lei 1.000.000 Nr. 40633 matca seria III. Lei 200.000 Nr. 40805 matca seria II.
Lei 1.000.000 Nr. 245230 anexa seria II. Lei 200.000 Nr. 37166 matca seria II.
Lei 200.000 Nr. 66551 matca seria II. Lei 200.000 Nr. 21781 matca seria I.
Lei 200.000 Nr. 48268 matca seria III.

továbbá 24 nyereménnyel a 100.000 lei, valamint számos 70.000 leies nyereménnyel Oradeán és az ország különböző városaiban levő székhelyeken

Biharmegyei székhely:

„UNION“ Oradea

Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Nagyszabású szovjet- hadgyakorlatok északon

STOCKHOLM, október hó.
A „Svenszka Presse“ helsingforsai jelentése szerint Leningrád környékén az elmúlt napokban nagyszabású hadgyakorlatok folytak le. Az északi szovjetországi hadseregegységek kivül a hadgyakorlaton mintegy 150.000 főnyi civil személy is részt vett: munkások, hivatalnokok és a konzomolszervezet tagjai. A civil-alakulatok ezredekre és zászlóaljakra vannak beosztva és mindegyikük saját gyára, vagy üzeme jelvényeivel vonult fel.

9z egyes civil-csapatok gépfegyverrel is fel voltak szerelve. A civil-alakulatok hadgyakorlata főképpen azt a célt szolgálta, hogy légitámadás esetén megállapítsák a katonaság és a polgári lakosság együttműködésének feltételeit. Az északi határon egy új katonai körzetet alakított a szovjet Kalininszk központtal. A svédországi és finn lapok jelentése szerint ezek a szovjetországi katonai intézkedések és hadgyakorlatok az általános európai politikai helyzettel állanak összefüggésben.

Apróhirdetések

Lakás
szavanként 3 lei

Irodának
alkalmas 2 szoba, november elsejére kiadó. Nagyvárad, Mária királyné-tér 3.

Kétszobás
kert modern lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Delavrancea-utca 10. szám.

Modern
magánház, 2 szobás, kiadó. Nagyvárad, Str. N. Balcescu 23-a.

2 szobás
komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingueta No. 26.

**Püspökfürdőbe érvényes
kedvezményes kád- és tü-
kőfürdőjegyek kiadó-
hivatalunkban kaphatók.**

Kiadó
udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.

Két szoba,
hallos lakás novemberre kiadó. Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand 49., illetve Parintel Danila 7.

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Veszek
mindenféle papírt és könyveket, ruhaneműt és ócskaolmit. Hívásra házhoz megyek. — Klein Dező, Nagyvárad, Str. Budai Deleanu 2. szám.

Allást nyec
szavanként 2 lei

Egy
szorgalmas bejáróné felvétetik. Nagyvárad, Take Jonescu-u. 24.

Németül
beszélő gyermek lányt keresek. Nagyvárad, Str. Pasteur 13.

Házvezető
jól főző, szerény igényű aki minden házimunkában jártas, kerestetik Ajánlatokat „Falu“ jellegre a kiadóba.

Lapelárusítók
utcai árúsításra, MAGAS SZÁZALEKKAL, azonnal felvétetnek. Jelentkezések a kiadóban

Házmesternek
gyermektelen házaspárt keresünk. Értekezhetni Nagyvárad, Pável püspök-utca 24. szám.

Allást keres
szavanként 1 lei

Allást keres
szerény igényű intelligens leány, aki románul is beszél, gyermekek mellé vagy házikisasszonynak. Cim: Farkas Katalin, Nagyvárad, Delavrancea-utca 43. I. em.

Keresztény
háztartásban elhelyezkedést keres tisztviselő özvegye. Cim a kiadóban.

Különféle
szavanként 3 lei

Iskolás gyermeket
teljes ellátásra felve-
szek. Nagyvárad, Str. Porombului 11.

Borait
literenként ismét méri, Nagyvárad, Dimitrie Cantemir 29. sz. a. Kaczián szőlőbirtokos.

PUSA CLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea.

LEGUJABB

A szlovákok újból megkísérlik a közvetlen tárgyalásokat Magyarországgal

Róma és Berlin tanácsa szerint új javaslat készült a megegyezésre. A lengyel külügyminiszter tárgyalásai a román és olasz nagykövettekkel a magyar kérdéssről

Párizsból jelentik: Durcsánszky szlovák miniszter, aki részt vett a komáromi tárgyalásokon, kijelentette a Havas iroda Pozsonyba küldött munkatársa előtt, hogy mielőtt a nagyhatalmak kezébe tennék le a komáromi viszály anyagát, újból megkísérlik a Magyarországgal való közvetlen tárgyalások felvételét. Nincs kizárva azonban, hogy egy harmadik állam közvetítését fogják még kikérni. Sidor Károly képviselő legközelebb Varsóba megy, ahol lehetséges, hogy ilyen kezdeményezés történik. Durcsánszky a továbbiakban hangzottatta, hogy a szlovákok meg akarják érteni egymást a magyarokkal.

Belgrádból jelentik: A „Vreme” arra számít, hogy a magyar-ceseh tárgyalások rövidesen ismét megindulnak egy új javaslat alapján, amelyet Róma és Berlin tanácsának alapulvételével állí-

tottak össze. Az új javaslat a néprajzi követeléseken alapulnak, részletei azonban még nem ismeretesek.

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter vasárnap a magyar követet kívül a román és az olasz nagykövetet is fogadta. Úgy tudják, hogy a megbeszélések a magyar-ceseh kérdéssről folytak.

A CSALLÓKÖZI MAGYAR TANÍTÓK A CSEH ALLAMTÓL NOVEMBERRE MÁR NEM KAPNAK FIZETÉST

Pozsonyból jelentik: A pozsonyi pénzügyigazgatóság intézkedésére a csallóközi magyar tanítók már nem kapnak november hónapra fizetést. A rendelkezést az a tény indokolja, hogy a cseh-szlovák delegáció már az első javaslatban visszahagyta adni a Csallóközti Magyarországnak.

Az angolok döntő támadásra készülnek az arab fölkelők ellen

Éitették a Palesztina felosztása tervét

Londonból jelentik: A *New Chronicle* alexandriai értesülése szerint a palesztinai angol vezérkar még e hét folyamán döntő támadást akar indítani az arab fölkelők ellen. Jelenleg 25 ezer ember áll a vezérkar rendelkezésére. A terv szerint először visszafoglalják az arabok által megszállt városokat, azután büntető hadjáratot indítanak az arabok ellen.

A *Daily Herald* azt írja, hogy az angol kormány elejtette a Palesztina felosztására irán-

nyuló tervet, mert a Wood-Head bizottság szerint a felosztás keresztülvihetetlen. Az angol kormány valószínűleg két évre betiltja a zsidó bevándorlást. Az angol főbiztos visszaérkezett Palesztinába, ahol a helyzet továbbra is rendkívül feszült. Jeruzsálem elővárosában sem éjjel, sem nappal nem hagyhatja el senki a lakását. Haifába újabb 2400 angol katona érkezett.

Stojadinovics jugoszláv miniszterelnök nagy beszédet mondott külpolitikai sikeréről

A választások után testvéri megegyezést akar létrehozni a horvátokkal. — A mai feszült nemzetközi helyzetben országa érdekeit nem látja vitássá téve

Belgrádból jelentik: Stojadinovics miniszterelnök vasárnap este a jugoszláv radikális munkaközösség párhelyiségében nagy beszédet mondott és ezzel megnyitotta a választási küzdelmet. Stojadinovics a beszéd során a nemzetközi helyzet alakulásából azt a következtetést vonta le, hogy kormánya politikája teljes egészében helyes volt.

— Amikor átvettem a kormány vezetését, — mondotta többek között, — Jugoszlávia szörnyű helyzetben volt. Határain mindenütt ellenségek álltak. Egyik szomszédunkat azzal vádoltuk, hogy nekünk komitácikat, a másikat: hogy uszításokat küld, a harmadikat: hogy merénylőket tanít ki, a negyediket pedig: hogy elrejti a merénylőket. Ebből a zürzavaros helyzetből kormányom három és fél év alatt rendet teremtett.

— Az ország gazdasági téren is óriási fejlődött, pénzügyei rendeződtek, s a dinár ma Európa egyik legegészségesebb valutája. Ami a külpolitikát illeti, Jugoszlávia tekintélye az egész világon megnövekedett. Ilyen tekintélynek az ország még soha nem örvendett. Az utóbbi napokban láthattuk, hogy más országok képviselői, olyan országoké, ahol eddig erős kritikát hallottunk külpolitikánkkal szemben, most ugyan-

azokon a nyomdokokon haladnak, mint amelyen mi haladunk már két év óta. Ugyanazok az urak, kik annakidején bíraltak bennünket, most azokat a szavakat használják, amelyeket én használok már két év óta, régi és új barátokról szólva. Az események oly fényesen igazolták külpolitikánkat, hogy azt egy iró sem tudná jobban megírni. Stojadinovics ezután hangzottatta, hogy a horvát-kérdés megoldásától ő sem zárkozik el. Ebben a kérdésben szabadon engedte a közvélemény kicserélését.

— A választások után, — mondotta, — mi vagyunk az elsők, akik ennek a kérdésnek rendezését akarjuk. Testvéri megegyezést akarunk, s mivel ezt őszintén és komolyan gondoljuk, komolyan meg is akarjuk valósítani. Ismerjük azonban azt a határ vonalat is, amelyet nem szabad túllépni. Akarjuk a megoldást és meg vagyunk győződve, hogy ezt nemcsak a magam, hanem pártom nevében is mondhatom; de ezt a megegyezést nem hozhatjuk létre minden áron.

Stojadinovics végül az utóbbi hetek feszült nemzetközi helyzetével foglalkozott és hangzottatta, hogy kormányának programjában sohasem volt a háború. Jugoszlávia érdekei nincsenek vitássá téve.

A lengyel helyettes-miniszterelnök kifejtette, hogy kormánya a fegyelem demokráciáját akarja megvalósítani

Varsóból jelentik: Kviatkovszky helyettes miniszterelnök és pénzügyminiszter vasárnap Kattovicében egy pártgyűlésen Lengyelország kormányformájáról kijelentette, hogy az a parlamentarizmus és a demokráciák között van. Sem fasizmus, sem kommunizmus, hanem fegyelemmel igazgatott demokrácia, mely szemben áll a szabadságkereső liberalizmussal. Sajnálatosnak mondotta az ellenzék határozatát, hogy nem vesz részt a legközelebbi választáson.

Fasisztaellenes szervezetet lepleztek le Észak-Olaszországban

Rómából jelentik: Észak-Olaszországban fasiszta-ellenes szervezetet lepleztek le. Vezetőjét, Covornic zsidó tanárt letartóztatták. Covornic bevallotta, hogy politikai természetű kapcsolatot tartott fenn más olaszországi és külföldi zsidókkal. Vallomása alapján több más zsidót is letartóztattak, közöttük Filipescu volt fi-zenzei képviselőt.

A japán haderő elérte a Kanton-Hongkong közötti vasutvonalat

Londonból jelentik: A japán haderő hétfőn hajnalban elérte a kanton-hongkongi vasutvonalat és csak 15 mérföldre áll Hongkong angol gyarmat határától. A vasuti összeköttetés megakadályozása óta Hongkongot a kitéhezetés veszélye fenyegeti és a kormány elrendelte az élelmiszerek rekvirálását. Hír szerint az északkínai terület tisztjei eladták magukat a japánoknak és csak szinleg folytatják az ellenállást.

Churchill rádióbeszédében éles támadást intézett a nemzeti szocialista Németország ellen

Londonból jelentik: Winston Churchill, az ismert konzervatív államférfi, vasárnap este elmondotta elhalasztott rádióbeszédét. Churchill beszédében Európa jelenlegi helyzetével foglalkozott és válaszolt Hiller vádjaira. Ez alkalommal ismét éles támadást intézett Németország és a nemzeti szocializmus ellen. Eddig még nem volt példa arra, hogy bármely angol rádióállomáson ilyen heves támadással illették volna Németországot.

Londonból jelentik: Churchill vasárnap esti rádiószózatában többek között közös angol-amerikai arcvonal alakítását sürgette a béke megővésére a totális államok fenyegető túlerejével szemben.

Hamilton Fish képviselő, a washingtoni képviselőház külügyi bizottságának egyik vezető tagja, a rádióelőadással kapcsolatban azt mondotta, hogy Churchill törődik az angol birodalom fenntartásával, ne pedig az Egyesült Államok politikájával. Amerikában már rég elhatározták, hogy távol tartják magukat az európai ügyektől. Minél előbb érti ezt meg Európa, annál jobb!

AZ ANGOL KORMÁNY LEGSÜRGŐSEBB PROBLÉMÁI.

Londonból jelentik: Az első minisztertanácsot Chamberlainnak Skóciából hétfőre várt visszaérkezése után, valószínűleg szerdán tartják. A sajtó szerint a minisztertanács legsürgősebb problémái: a kormány átalakítása; a palesztinai kérdés; a spanyol kérdés; és az angol-amerikai kereskedelmi tárgyalások.

Előadja a Szent László-nyomda Rt. körforgó...
Oradea, Str. Republicii, II. No. 5.